

LLIBERTAT

FRANQUEIG CONCERTAT

ANY II. — Núm. 158

TARRAGONA, DIUMENGE, 24 DE GENER DEL 1937

PREU: 15 CENTIMS

RESUM SETMANAL DE LA GUERRA

Sempre hem considerat convenient que el nostre poble conegués amb la major exactitud possible el desenvolupament de la lluita heroica que, amb tant d'ardor com entusiasme mai defallit, està sostenint contra el feixisme criminal, des del mateix moment en que s'aixecà aquest en armes el 19 de juliol de l'any passat. Ocultar les incidències d'una guerra impopular té la seva explicació, però quan la moral combativa d'un poble està tan aixecada com ho està en el nostre, no solament no hi ha motiu perquè ignori la veritable situació de la lluita, sinó que és convenient que la sàpiga, doncs així pot comprendre millor la seva tasca. Si en els primers mesos de la sublevació s'hagués donat a conèixer clarament en quines condicions quedava plantejada la guerra, possiblement a aquestes hores poc o res quedaria de la insurrecció. No es féu així, i creant un optimisme desorbitat, es perdé un temps preciós que l'enemic aprofità per a cercar reforços que el treguessin de la dèbil posició que llavors tenia. Sortosament, després, ens hem anat capacitant millor per a la lluita i avui podem dir que la victòria està més assegurada que mai, perquè per assolir-la tant com hi posem el cor hi anem posant també el cap.

Situació general

Fetes aquestes breus consideracions comencem la nostra primera crònica setmanal de la guerra amb un examen general dels diversos fronts, on hi ha entaulada la lluita sobre la península ibèrica en el present moment (Gràfic A).

Geogràficament la guerra es pot dir que té dos fronts. Un al nord o cantàbric, que va des de la província de Guipúscoa fins a Astúries, més enllà de Gijón, i un altre, que travessa la península de nord a sud des dels Pirineus a la província d'Osca fins a la Mediterrània a la província de Màlaga. Aquest segon front —el més important, com pot comprendre's— es divideix en tres: el d'Aragó, el del Centre i el del Sud o Andalus, separats l'un de l'altre per zones on no existeix una veritable línia de combat, essent quelcom imprecisa en elles la divisòria entre el territori en poder dels facciosos i el controlat per la República. Una d'aquestes zones s'estén des de més enllà de Terol fins a la província de Guadalajara i l'altra des del N. O. de la província de Toledo fins al N. O. de la de Còrdova passant per Extremadura, on a Castuera resideix el governador civil de la part de la província de Badajoz que resta en poder de la República.

En conjunt, l'extensió territorial ocupada pels facciosos a la península ve a ésser aproximada-

Front d'Aragó

Poca activitat es registra en aquest front, exceptuant el sector d'Osca (Gràfic B) on el canoneig d'ambdues parts ha estat freqüent. La situació d'aquesta població és veritablement desesperada, doncs com es veu en el gràfic, la única comunicació que li resta és la de la carretera i ferrocarril de Jaca, però sotmesa encara per complet al foc de les nostres posicions de Banastás i Banaric per una banda i l'altra que amenacen acabar amb el coll d'Alerre que l'enemic defensa desesperadament com a últim baluard d'Osca.

Front del Centre

L'ofensiva que amb forces alemanyes emprengué a primers d'aquest mes l'enemic, per a córrer's en el front de la carretera de La Corunya (Gràfic C) sobre el Nord de Madrid, ha quedat completament fracassada. Des de Las Rozas fins a Aravaca els feixistes no poden avançar ni un sol pas cap El Pardo, objectiu que han perseguit dia rera dia. A la zona de la Ciutat Universitària —únic punt on aconseguiren el passat novembre posar un peu a la vora esquerra del Manzanares— la seva posició va empitjorant degut a la forta pressió que l'exèrcit popular exerceix des dels punts estratègics que té al seu poder.

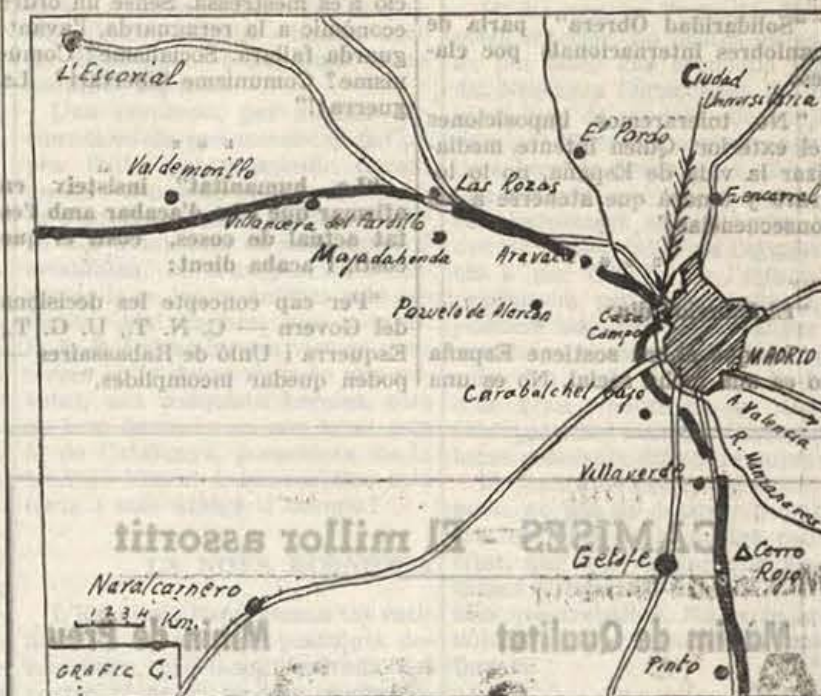
Per la part sud de Madrid hi ha que registrar la brillant operació del dia 19, que ha permès ocupar el Cerro Rojo (abans de "los Angeles"), posició de gran valor per ésser la única muntanya que existeix en una extensa regió plana. Des d'aquest punt, Getafe queda completament dominat essent d'esperar que en breu caiguin al nostre poder per complet les comunicacions amb Aranjuez.

Front Andalus

Després d'haver estat paralitzada l'ofensiva que l'enemic emprengué el passat mes a la conca del Guadalquivir, la seva pressió s'exerceix ara, damunt Màlaga. Auxiliats per alguns vaixells de guerra, els feixistes aconseguiren arribar per la zona del mar fins a Marbella, però en aquest punt han estat formalment continguts. Sembla que tractaran de prosseguir en

llurs atacs per arribar a la capital però en aquesta plaça hi han acumulats suficients elements, no solament per a detenir l'enemi, sinó adhuc per a emprendre una contraofensiva que últimament ja han iniciat les nostres forces.

E. SALVADO

La cinquena columna

Gairebé diàriament sentim parlar de la cinquena columna i dels estralls que, de no ésser vigilats, podria portar a la reraguarda.

I ens preguntem nosaltres, qui són els que formen aquesta columna?

La componen, potser, elements feixistes o feixistitzants emboscats encara a la reraguarda, dissimulats o camuflats de revolucionaris, escampant notícies terrorífiques que omplin d'esglai a les dones, a les criatures i als homes d'esperit feble i tímid?

Obren ailladament, cadascú, o estan en contacte per mitjà d'organitzacions secretes i obeint a un pla preconcebut?

De què viuen? Qui els manté? Qui els ampara?

Heus ací una sèrie de preguntes a les que cal contestar per a trobar el desllorigador de la qüestió que tant preocupa al país i als governants.

I que la cinquena columna existeix, és evident.

I que tal vegada alguns en formen part sense saber-ho, també.

Examinem detingudament quina és la tasca que encomanariem nosaltres a la nostra cinquena columna, si la tinguéssim en territori enemic.

En primer lloc, els encarregariem de propagar les notícies més fabuloses respecte a la situació del ban contrari, ponderant les dificultats que troben per a proveir-se dels elements més indispensables per a continuar la campanya; els fariem exagerar l'abast de les mesures de govern que prenguessin els directores del moviment i els recomanariem que, d'una manera sistemàtica, obstaculitzessin el normal funcionament de la vida, tant al campament com a la reraguarda, per tal de veure si podien crear un fort corrent d'opinió contrari als capdavanters del moviment, assenyalant-los com a enemics del poble, per tal de conceitar contra els mateixos un odi a mort, donant-los, de passada, la culpa de tots els fracassos que hauriem fet

provocar amb la nostra campanya difamatori.

Després encomanariem, a aquells dels nostres més llestos militants de la cinquena columna, que procuressin introduir-se en els rengles contraris, intervenint en les organitzacions dirigents del front i de la reraguarda i, una volta obtingut això, que extremsin la seva fòbia assenyalant com a sospitosos a aquelles persones que, per no haver intervingut en res i per la seva posició cultural o econòmica, podessin ésser utilitzades un dia o altre a profit de la causa contrària.

Així és com fariem operar nosaltres a la nostra cinquena columna en territori enemic.

I, no és així mateix com es comporten certs elements que s'ha donat en dir-los incontrolats?

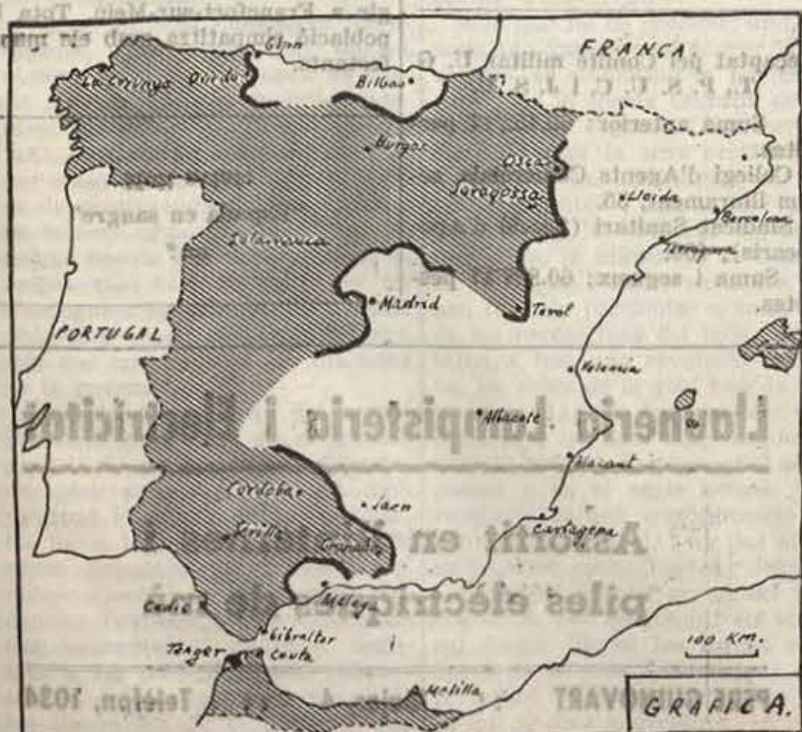
Cal que, sense perdre temps, les dues gran Sindicals obreres i tots els partits polítics anti-feixistes facin un minuciós i escuripulós examen de tots els elements novinguts a les respectives organitzacions i, pel que es pugui esdevenir, comencin per apartar-los dels llocs de responsabilitat i de comandament. Prou elements té cadascuna d'elles per a posar als llocs preeminentes i als de confiança, sobrerament coneguts per la fermesa de les seves conviccions i incapaços de traïr, en un moment donat, la causa per la qual estem disposats tots a donar la vida.

Sols fent-ho així anihilem la cinquena columna, de la que formen part una colla de gangsters valents de cantonada —com deia el conseller Comorera— i guanyarem la guerra, a despit de tots els enemics de dins i de fora.

El Govern a governar i el poble tot aobeir les ordres del Govern que lliurement s'ha donat a si mateix.

Tots a una per Catalunya i per la República democràtica dels treballadors.

DEMOPIL

ESPIGOLANT

"Treball" comenta el parlament del President de la República i diu:

"Supeditar-ho tot a les necessitats de la lluita a les exigències ineludibles del triomf."

"La Batalla" entén que no pot separar-se la guerra de la revolució, i treu unes conseqüències molt espectaculars, però sense de contingut.

"Solidaridad Obrera" parla de maniobres internacionals poc clares:

"No toleraremos imposiciones del exterior. Quien intente mediatizar la vida de España, no lo logrará y tendrá que atenerse a las consecuencias."

"El Diluvio" diu:

"La que ahora sostiene España no es una lucha social. No es una

guerra social. Los combatientes no son, de una parte, obreros, y, de otra, burgueses."

"Las Noticias" diu que la victòria sobre el feixisme serà el neixement d'una autèntica democràcia.

"Diari de Barcelona", en el seu editorial, publica les següents frases:

"On no hi ha ordre, la destrucció n'és mestressa. Sense un ordre econòmic a la reraguarda, l'avantguarda fallarà. Socialisme? Comunisme? Comunisme llibertari? La guerra!!"

"La humanitat" insisteix en afirmar que s'ha d'acabar amb l'estat actual de coses, costi el que costi, i acaba dient:

"Per cap concepte les decisions del Govern — C. N. T., U. G. T., Esquerra i Unió de Rabassaires — poden quedar incomplides."

CAMISES - El millor assortit

Màxim de Qualitat

Mínim de Preu

ALSINA

UNIO 27

Notes informatives

Malgrat sortir amb vuit pàgines, el material de què disposem ens priva de publicar en l'edició d'avui algunes seccions diàries, obligant-nos a reduir-ne algunes altres i a deixar per una propera edició importants treballs dels nostres col·laboradors.

Programa que "Orquestra Godall de la Joventut del Centre Federal", interpretarà aquesta tarda en el festival que tindrà lloc al Centre Federal, a profit de les Milícies antifeixistes:

"Conde de Luxemburgo (Vals), Lehar.

"Aida" (marcha triunfal), Verdi

"La Dolorosa" (duo còmic), Ser-rano.

"Viuda Alegre" (Vals), Lehar.

"Marcha Turca", Mozart.

"Les Millions d'Arlequin", Dri-go.

"Bohemios", Vives.

"El Anillo de Hierro", M. Mar-ques.

Terrissa, Pisa, Cristall, Vidre, Majòlica, Porcellana i Gar-raçons.

Vaixelles i Cristalleries

MARTI PIQUE

Rambla de Pau Iglesias, 25,

TARRAGONA

Departament d'Economia. — Ter-cera Regió

La "Junta del Control Sindical Econòmic, comunica a tots els Consells d'Empresa i Comitès de Control de Catalunya que han de legalitzar llur situació d'acord amb el Decret de Collectivitzacions de data 28 d'octubre i que la tramitació dels documents necessaris ha

d'ésser feta prop dels delegats de la Conselleria d'Economia. Sense aquest requisit, la Junta de Control Sindical Econòmic, no legalitzarà cap Consell d'Empresa o Comitè de Control, excepte els de Barcelona, ciutat. — El president, Josep Giménez.

Visites rebudes pel senyor Comissari en el dia d'avui:

Alcalde Ajuntament de Constantí; comissió de Riudoms; director Caixa d'Estalvis de la Generalitat de Catalunya; comissió de la Comarca d'Esquerra de Montblanc; alcalde d'Espluga de Francolí.

Tribunal Popular

En el judici celebrat ahir contra Claudi Vila i Francesc Vidiella Bal-là, ex-rector i ex-vicari de Cornudella, foren condemnats a vint i deu anys respectivament de reclusió i de treballs a profit de la col·lectivitat.

El proper dimarts es veurà el judici contra els veïns d'Horta de Terra Alta, Joaquim Membrado Vives i altres.

GENERALITAT de CATALUNYA
Comissaria de Tarragona

ORDRE

Resta terminantment prohibit realitzar cap tallada als boscos de les comarques tarragonines sense la deguda autorització, que cal obtenir en tots els casos, del Servei Forestal de la Generalitat.

Tarragona, 23 de gener de 1937. — El Comissari, Joaquim Fort i Gibert.

Posem en coneixement del públic en general, que degudament autoritzats, per la Conselleria de Proveïments, el preu de la llet al detall serà a 0'80 pessetes el litre, la de vaca, i a 1'00 pesseta la de cabra.

Recordeu les sessions de cinema de la Conselleria de Cultura

Assistir-hi és col·laborar a una tasca cultural

Treballar per la Cultura és fer obra revolucionària

Al mateix temps, la Societat d'Obrers Vaquers, posen en coneixement del públic en general que a disgust seu s'ha vist obligada a augmentar el preu d'aquest article, degut a l'augment considerable de la manutenció del bestiar.

Tarragona, 22 de gener de 1937. — Per la Societat d'Obrers Vaquers i Cabrers. — La Junta.

Nota: La llet portada a domicili, serà considerada un article de luxe.

ESPECTACLES

Centre Republicà Democràtic Federal

Simfonia "El far maleit", "Gent d'ara".

Teatre Tarragona

"Mares turbulentos", "Casino de París" i dibuixos.

Saló Modern

"Fra Diavolo", "Mares de China" i dibuixos.

Ideal Cinema

"Pasaporte a la fama", "La Venus rubia" i dibuixos.

Departament de Defensa Interior

Adverteix als ciutadans que tenen l'obligació de protegir tota mena de vidrieres i evitar, passades les deu de la nit, que trasllueixi la llum de l'interior i que en vista de la desobediència de molts ciutadans, s'imposaran severes sancions als contraventors d'aquestes ordres.

Socors Roig Internacional

Continuació del llistat dels donatius rebuts pel Comitè Local del Socors Roig Internacional, per l'expedició a Madrid:

	Pessetes
En metàl·lic	
Un antifeixista.	50'
A. Garcia Munté.	100'
Cooperativa Obrera.	100'
A. Alegret.	25'
Germanetes Salazar.	10'
Suc. d'A. Musolas, S. A.	25'
Joan Pallarés.	250'
Jeret Pallarés.	250'
Casa Vallès.	5'

En queviures

U. G. T., dos sacs de sucre.
J. Matas (peixater), un casc d'arregades.

Molt aviat:

"España en sangre"

on?

Aquesta tarda, al Centre Republicà Federal, un grandios esdeveniment teatral i musical

A les cinc començarà el festival organitzat per l'esmentat centre a profit de les Milícies antifeixistes.

Serà posat en escena en primer lloc el "Far maleit" i seguidament "Gent d'ara".

En els intermedis "l'Orquestra Godall de la Joventut del Centre Federal" desgranarà el programa que en un altre lloc d'aquest número publiquem.

El públic desitjós de contribuir amb la seva modesta aportació a la causa, és de creure que omplirà el teatre.

Casament d'un milicià d'E. R. C.

Ahir s'efectuà el casament del milicià del barri marítim, Ramon Cugat, arribat darrerament del front d'Aragó, amb la gentil veïna del mateix barri, Maria Trill.

Els núvis foren apadrinats pels directius de Joventut Federal d'Esquerra Republicana de Catalunya, partit on militen ambdós, essent nombrosíssima la concurrència, prova ben palesa de les grans simpaties de què els nous casats gaudeixen entre la gent pescadora.

La nostra enhorabona al matrimoni, a la qual hi adjuntem el nostre més viu desig de mútua felicitat.

Molt aviat:

"España en sangre"

on?

Recaptat pel Comitè militar U. G. T., P. S. U. C. i J. S. U.

Suma anterior: 60.452'17 pes-

setes.

Collegi d'Agents Comercials, se-

gon lliurament, 35.

Sindicat Sanitari (Secció d'Apo-

tecaries), 400.

Suma i segueix: 60.887'17 pes-

setes.

Llauneria Lampisteria i Electricitat

Assortit en llinternes i piles elèctriques de mà

PERE GUINOVART :: Major, 4 :: Telèfon, 1034

El Temps

Observacions meteorològiques de l'Institut

Temperatura a l'ombra: Màxi-ma, 13'5; mínima, 10'5.

Termòmetre a 0 i al nivell de la mar: A les 8 h., 765'3; a les 18, 763'8.

Força del vent: A les 8 h., cal-ma; a les 18, id.

Direcció del vent: A les 8 h., ENE.; a les 18, ESE.

Estat del cel: A les 8 h., quasi tapat; a les 18, id.

Classes de núvols: A les 8 h., C. Nbs.; a les 18, id. id.

Evaporació: En les 24 h., 1.

Puja recollida: En les 24 h., 0.

Humitat relativa: A les 8 h., 87;

a les 18, 95.

E. R. C.

La normalitat als Ajuntaments

Entre els decrets que sobre l'ordenació econòmic-financera acaba de publicar el "Diari Oficial" cal destacar el que fa referència a la normalització de la vida municipal de Catalunya. Segons el decret núm. 9 aquell Ajuntament que no estigui constituït d'acord amb el decret del 1936 i els que en les seves activitats no s'ajustessin a la legislació vigent no podran fer ús de les facultats i facilitats que s'atorga als Ajuntaments en virtut dels decrets suau publicats. Poden, però, acollir-se a aquells beneficis sempre que es posin, en el termini d'un mes, dintre de la legalitat.

Els nostres amics de comarques són pregats de comunicar, o reproduir, a la Direcció General d'Administració Local les anormalitats del cas, tot passant còpia de la comunicació al nostre Secretariat. (Tres Llits, 3).

Una manifestació de les mares dels soldats alemanys, morts a Espanya

Darmstadt, 18. — Durant aquestes últimes setmanes, freqüentment, s'han rebut noves de la mort d'alguns dels familiars de les dones alemanyes de la manera següent: "El vostre fill ha mort, víctima d'un accident mortal en els exercicis militars".

Un grup molt important de dones va dirigir-se a la Direcció regional del Partit Nacional-Socialista, preguntant on eren els cadàvers dels seus fills o dels seus marits. Davant el mutisme de la Direcció, va organitzar-se una manifestació, que anava cridant: "Ens enganyeu"; "ens heu mort els homes a Espanya". La manifestació esdevingué amenaçadora i el secretari regional nazi hagué de fugir a Francfort-sur-Mein. Tota la població simpatitza amb els manifestants.

Molt aviat:

"España en sangre"

on?

Manifest d'Esquerra Republicana de Catalunya

Als Ciutadans de Catalunya

Publiquem a continuació el text de l'important manifest que el Ple d'Esquerra Republicana de Catalunya examinà i aprovà en la seva darrera assemblea, celebrada a Barcelona el passat diumenge.

Heus ací la declaració d'E. R. de C. al poble:

L'Esquerra Republicana, que des del mes d'abril del 1931 ha estat el Partit majoritari del nostre poble i que en les jornades històriques del juliol del 1936 va contribuir poderosament a la victòria popular damunt la revolució feixista, es creu avui obligada a parlar-vos, enmig dels grans dolors i de les grans esperances d'una revolució i d'una guerra que afecten els fonaments de la societat i els destins de la nostra nació.

EL NOSTRE PARTIT

Des dels llocs de govern de la Generalitat, des de les barricades dels carrers i des de les trinxeres del front, els homes de l'Esquerra Republicana han posat i posen en la lluita tot l'entusiasme, tot l'esforç i tot l'esperit de sacrifici de què són capaços. Veient que la guerra és molt dura i que l'enemic és molt fort, el nostre Partit ha facilitat de bon començament la unió de tots els sectors antifeixistes, unió que és indispensable per tal d'aconseguir el triomf final.

El dia 19 de juliol, l'Esquerra Republicana era el Partit governant, tenia a les seves mans el poder públic, comptava amb la Presidència de la Generalitat, amb la majoria del Parlament, amb la majoria dels Consells Executius i amb la majoria dels Ajuntaments de Catalunya. I aquest Partit més puixant que qualsevol altre que mai hagi hagut ací, va obrir lleialment les portes del poder a les organitzacions obreres, tan bon punt es van mostrar disposades a compartir-lo per al millor descaabellament de la guerra i de la revolució. L'Esquerra Republicana ha cedit, sense saber-li greu, moltes de les posicions que posseïa pel títol democràtic del sufragi, per tal de que tots els autèntics factors socials poguessin tenir la part que els pertoca en la direcció de la guerra, en l'encariment de la revolució i en la construcció de la nova Catalunya.

Havia fet més l'Esquerra Republicana. Convençuda que, durant el curs de la guerra, l'acció de Partit i de grup ha d'ésser decididament subordinada a l'acció de conjunt, ha deixat passar alguns mesos sense celebrar gairebé cap acte de propaganda del seu ideari i de la seva organització. Si hagués calgut hauria fet el sacrifici de la pròpia vida com a Partit, per tal d'assegurar l'assoliment dels ideals generosos que avui vermellegen més que mai entre el foc i la sang de la guerra.

Però la subsistència del nostre Partit és necessària en el present període de commoció i en el període de construcció que s'obrirà amb plenitud l'endemà de la victòria.

Hi ha a la nostra nació àmplies zones populars que troben en el nostre ideari i en les nostres tendències l'expressió més exacta de llur pensament i de llurs sentiments. La tradició liberal i democràtica del nostre poble, que ve de les llunyanies de la història, que

surt de la terra profunda i de l'ànima viva dels catalans, està avui preferentment representada pel nostre ideari vast, il·luminat, que no vol prejutjar l'esdevenidor, però que deixa la via lliure a les idees noves. Així l'Esquerra Republicana no s'ha sentit ni envellida ni desplaçada pel ràpid avenç d'aquest període. Ideari obert, ideari sense fites el seu, es descabdella i no es trenca davant les exigències de l'hora revolucionària.

L'Esquerra Republicana de Catalunya no és un Partit de classe. Si no és un partit específicament obrer, és molt menys un partit burges o petit-burges. Dins els nostres rengles hi ha proletaris, mestres i intel·lectuals, que se senten compenetrats per un ampli ideal català i humà. Ens encaminem cap a una societat sense classes, socialment unificada per la igualtat on no tindran raó d'ésser les organitzacions classistes que són pròpies d'una societat amb classes diverses. El senyal característic del nostre partit és una concepció ideològica i no pas una determinada representació social.

LA GUERRA I LA REVOLUCIO

Estem enmig d'una guerra i enmig d'una revolució. Millor dir: estem enmig d'una guerra revolucionària. Seria erroni i pernicios el considerar que ara només hi ha guerra i que la revolució vindrà després, quan la guerra hagi aconseguit el brillant coronament de la victòria. No. La revolució està en marxa. Podem i hem d'encarri-la. No hem ni podem aturar-la. Ella dona vigoria heroica i sentit transcendental a la guerra de les armes. Ella dona coratge als lluitadors, fe al poble, exemple al món.

Cal encarriar la revolució, diem, però, no pas aturar-la. Encarriada, serà una energia fecunda. Aturada, seria un fulminant de catàstrofe. Del fons de la nostra societat puja la gran multitud treballadora, que no solament vol exercir sota un nou règim de llibertat i de dignitat humanes la seva funció productora, ans encara, vol tenir en la direcció de la vida pública el paper a que li dona dret el seu nombre preponderant i la seva voluntat d'emancipació.

Allò que no és possible, allò que seria tan funest com aturar la revolució, és emmotllar-la per endavant dins la forma tancada de les teories i els dogmes. Cada revolució ha tingut la seva originalitat. Cadascuna ha cristallitzat en formes diferents i fins a cert punt imprevisibles. El caràcter del poble que la fa, la influència de l'època, els múltiples factors variables, donen fesomia particular a cada una de les revolucions del món. A Catalunya fem una revolució catalana, les línies de la qual han de sortir en molta part de la present realitat, i no sols dels esquemes tracats pels teòrics en el segle passat o en el segle actual. Una revolució és una cristallització espontània de l'ideal, i no pas el resultat d'un emmotllament definitiu i rígid, fet segons un model pre-concebut. Tot mantenint els ideals cal deixar lliures les forces creadores de la vida i cal deixar lliure també la decisió del poble que és qui té dret a decidir.

VITALITAT DE LA DEMOCRACIA

Aquesta sobirania del poble, principi bàsic de la democràcia, és per a nosaltres un dels punts essencials de l'estructuració del nostre règim. Anem cap a una democràcia social, que és la més veritable de totes les democràcies. Destruint el capitalisme que converteix l'Estat modern en una plutocràcia, pot exercir-se verament el lliure joc de la voluntat popular. Les forces reaccionàries s'han avingut al règim de democràcia política mentre han pogut falsejar-lo per llur pressió coactiva i mentre la superioritat econòmica els donava una prima enorme en la influència social, en les lluites del sufragi i en la competició del poder. Però, en veure aquestes forces que, a despit d'un tal avantatge, el domini se'ls escapava de les mans per efecte del fortissim corrent de les masses populars en sentit esquerrista i obrerista, han declarat la guerra als principis democràtics i liberals, als demo-liberalisme, com diuen, deceptivament, els feixistes italians, i han cercat en una adaptació artificial del règim corporatiu de l'Edat Mitjana l'instrument de resistència als avenços polítics i socials del món, que amenacen cada vegada més els privilegis de casta i de classe: privilegi espiritual de l'Església, privilegi feudal del capitalisme, privilegi armat del militarisme.

En caure ací, vençudes, les forces de la reacció, arriba, efectivament, l'hora de la democràcia. Com havem de renunciar al règim democràtic, si és ara que pot funcionar lliurement? Quan la reacció prescindeix de la democràcia i en renega, la revolució ha d'acollir-la i practicar-la. Neta de les antigues tares, renovada per l'ambient revolucionari, adaptada a les noves necessitats col·lectives, la democràcia, esdevinguda completa en esdevenir social, ha d'ésser el signe de la nova Catalunya, de la nova Espanya, de la nova Europa, de la nova humanitat.

Com resolldriem, sense els procediments democràtics, els problemes que planteja la instauració del règim sortit de la guerra i de la revolució? El bloc antifeixista, la unitat del qual és indispensable per a aconseguir i per a consolidar la victòria, està format per sectors diversos que coincideixen en uns punts essencials i discrepen en uns altres. Els punts de coincidència serveixen per a mantenir la unió. Però els punts de divergència no han de trencar-la ni afeblir-la. I per a resoldre'ls només hi ha dos camins: el primer, que és el millor, consisteix a arribar a un programa de realitzacions pràctiques que representi un punt intermedi, un acord transaccional per al període de reconstrucció. El segon camí consisteix a sotmetre al poble els punts de divergència que per via d'acord siguin irreductibles i a acceptar tots, lleialment, el fall popular.

Allò que el poble vulgui, allò que el poble triï, l'Esquerra Republicana ho acceptarà sempre. Però ha d'ésser el poble el que ho triï i ho vulgui. Suplantar la voluntat popular amb mètodes d'imposició de coacció, seria contradir l'esperit revolucionari. Dins un règim de desigualtat i d'injustícia té raó d'ésser l'acció violenta de les minories actives i audaces. Dins un règim d'igualtat i de justícia, la direcció pertany a la majoria. Si els homes són iguals individualment, els més — quan no és possible l'acord de tots — han de decidir directament o per llurs representants legítims.

Una revolució, per motius circumstancials, per necessitat de l'aspra lluita, pot prescindir durant un cert temps de l'aplicació estricta d'aquesta regla fonamental. Però tan aviat com el nou règim s'estabilitza, ha d'adoptar-la i respectar-la en les modalitats més adients. Així ho hem vist a la U. R. S. S. I si ho havem vist en unes terres on la democràcia és una novetat, una conquesta heroica, com no hem de veure en una terra com la de Catalunya, posseïdora de la tradició liberal i democràtica més forta i més antiga d'Europa?

LA NOVA ECONOMIA

L'Esquerra Republicana tot ratificant-se en els seus postulats democràtics, proclama l'entrada del nostre poble en un nou règim social. Es transforma l'economia vella, es crea una economia nova. Aquest és l'aspecte més difícil de l'actual període. El mecanisme econòmic, qualsevol que sigui exigeix en la seva estructura i en el seu funcionament una atenció intensa i previsible. És un mecanisme de precisió, més exigent encara que un mecanisme polític. Els defectes que hi hagués, si no fossin corregits els pagariem ben aviat a un preu caríssim: el preu de la ruïna, el preu de la misèria.

Una revolució no es redueix a suprimir les grosses fortunes i a destruir els privilegis de classes. Una revolució per a ésser benefactora i sòlida ha de dur a l'elevació general del nivell de la vida. Una revolució no pot tenir per resultat el fer desaparèixer la riquesa d'uns quants per a anar a parar a la pobresa de tots.

I a la pobresa de tots s'aniria si no es procedís a la transformació econòmica amb austeritat, disciplina, intel·ligència i coordinació. Cal evitar, entre altres coses, que les collectivitzacions determinin un augment del preu de cost dels productes. Si aquest preu puja, també puja el cost de la vida, i s'arriba per tant a una minva real dels salaris.

En aquests últims mesos hi ha hagut, per una banda, una baixa en el rendiment del treball en moltes indústries i, per altra banda, un excés de consum. La coincidència d'aquests dos fets posa en greu perill la nostra economia, ja prou perjudicada per la guerra.

Es veritat que tot canvi en l'estructura econòmica implica una sèrie de reajustaments, els quals impliquen sovint sotragades més o menys fortes en la producció. Les dificultats d'aquests reajustaments són molt més grans en temps de crisi. Aquelles collectivitzacions que presentin el perill de portar una baixa en la producció o un augment en el nombre dels obrers sense feina, no són aconsellables. Fins ara la Generalitat ha facilitat diners per a la compensació de salaris, a fi d'evitar que augmenti l'atur forçós. Però no serà materialment possible la continuació indefinida d'aquests avenços pecuniaris que a hores d'ara ja són enorres. Quina il·lusió podria fer als obrers mateixos un sistema interí que

amb els subsidis oficials o amb l'esmerçament de les reserves, assegurés per avui un alt jornal amb una curta jornada, i preparés per a demà l'estroncament de les nostres fonts de riquesa?

Hi ha encara l'aspecte del comerç exterior. La nostra economia no pot ésser una economia tancada. Necessita l'intercanvi. No solament hem de produir allò que serveix per al nostre consum, ans encara hem de produir tot allò altre que serveix per a comunicar-nos econòmicament amb el món productor. Si per falles de l'organització o per feblesa de l'esforç, no produïssim per a l'exportació, no podríem adquirir a l'estranger les matèries primeres que ací no posem, les quals nodreixen la feina d'un gran nombre de les nostres fàbriques, i el resultat fóra un col·lapse econòmic difícil de superar.

Es tracta de crear una economia nova, no pas de destruir o malmetre les fonts de la nostra prosperitat, que han de garantir als catalans el benestar normal dels pobles que treballen. No es fa la revolució desent l'economia, sinó re-fent-la.

LA MENESTRALIA

Totes les organitzacions obreres de Catalunya han reconegut l'alta conveniència que els sectors de la classe mitjana que constitueixen la nostra menestralia, estiguin incorporats a la lluita contra el feixisme i a l'obra conjunta de la transformació social.

Convé distingir, quan es parla de la propietat i del patronat, el cas de les empreses capitalistes que fonamenten llur guany en l'exploació del treball de l'home, i el cas d'aquells industrials i comerciants que amb llur propi esforç han fet viables i productius llurs negocis. Aquesta última classe de patrons constitueixen de fet una categoria de treballadors. Llurs capitals gairebé sempre limitats, són principalment una acumulació de treball.

La nostra menestralia, nervi de la societat catalana des de fa segles, és una classe social germana del proletariat i forma amb aquest i amb la pagesia el poble autèntic. Dels rengles dels treballadors han sortit els menestralis. I l'impuls que ha dut aquests antics obrers a fer-se industrials o comerciants és, molt més que l'afany de lucre i l'ambició de fortuna, el sentit de la llibertat individual i de la dignitat personal. Han volgut tenir independència econòmica, no ja per a ésser més rics, sinó per a ésser més lliures.

LA PAGESIA

Al costat de la menestralia, amb característiques diferents, però amb un fons racial comú, hi ha la nostra pagesia, constituïda pròpiament pels que treballen la terra i no pels que viuen de la seva renda. Els nostres pagesos, com els nostres menestralis, mereixen que el nou règim social els respecti i que aculli llurs formes especials de producció, tan lligades amb la psicologia catalana i amb les condicions del nostre país.

Les formes catalanes del conreu convenientment esporgades dels abusos de la propietat senyorial, són les més adequades a la geografia del nostre país, i a l'ànima de la nostra gent. Terra muntanyosa, trencada, solcada de rius i rieres i barrancs, dividida per marges i ra-

ses que sostenen les feixes esglaiades, no es presta gaire al comunisme agrari, més propis dels països de grans planes. El progrés del treball rural és compatible amb les nostres formes peculiars, que poden ésser millorades amb la tècnica agrícola i amb la cooperació econòmica.

La pagesia catalana va ésser durant els segles de la nostra decadència política, cultural i econòmica, el principal element sostenidor de la nostra vida. Avui, pagesos i menestrals, proletaris i intel·lectuals, han de cooperar, amb estreta unió i amb cordial afecte, a l'obra de donar un sentit constructiu i exemplar a la revolució catalana, paral·lela a la revolució espanyola.

GUANYAR LA GUERRA

Una finalitat cabdal ha d'ajuntar els esforços del nostre poble: guanyar la guerra. Allò que cal per a guanyar-la, ha d'ésser fet sense vacil·lacions i sense dilacions.

Tot el que som i tenim i esperem, depèn avui de la victòria, i els que volen la victòria han de voler els mitjans per a obtenir-la. Han de voler la formació d'un exèrcit regular i popular, amb comandament únic a cada front i coordinació dels fronts diversos. Han de voler l'establiment de la disciplina de guerra, tant al front com a la reraguarda. Han de voler que la revolució mantingui l'ordre públic dins les noves normes, garanteixi la vida i els béns legítims dels ciutadans i netegi el camp, les vies i les ciutats dels malfactors que s'hi han infiltrat amb disfressa de revolucionaris. Han de voler que la

direcció suprema del nostre poble estigui enterament vinculada al Consell de la Generalitat, on tots els sectors antifeixistes tenen llurs representants i que les disposicions que el Consell dicti siguin fidelment acomplertes per tothom.

Guanyar la guerra és salvar-ho tot: les realitats d'avui i les possibilitats de demà. Perdre la guerra seria perdre-ho tot. Hem de triar: o la glòria dels que han guanyat per l'esforç heroic, o la vergonya dels que han perdut per culpa pròpia.

CATALUNYA!

Tots els nostres dalers humans ens empenyen cap a l'esforç màxim per a guanyar la guerra i per a fer més fecunda i generosa la revolució. Hem de contribuir a la victòria com a homes de llibertat com a homes de nació. Som fills del nostre temps i fills del món que fa germans tots els homes. Però sempre, també, fills de Catalunya, que és la mare del nostre llinatge, de la nostra llengua, de la nostra cultura i de la nostra ànima.

Com a homes i com a catalans volem deixar la via lliure a les transformacions de la humanitat i de la nació. Només demanem que aquestes transformacions es realitzin d'acord amb els anhels i amb la voluntat del poble, sempre dins els límits que la civilització imposa a la convivència humana, i donant als valors de la cultura el lloc eminent que els correspon.

No sentim la veneració supersticiosa de les fórmules legals. Sabem que una revolució es caracteritza per un trencament de conti-

nuitat en la vida legal d'un poble. Per això ens adonem que a la Constitució de la República espanyola i a l'Estatut de Catalunya hi ha, després del 19 de juliol, esborrons d'importància. Aquests esborrons han d'ésser emplenats en un sentit de major amplitud. La mitja autonomia estatutària de Catalunya ha pres l'abast d'una autonomia federativa. I la República d'avui, per fets geogràfics, socials i polítics, esdevé una República federal. És la Constitució la que ha d'adaptar-se a la realitat, i no ha d'ésser la realitat la que s'adapti a la Constitució.

Tota l'acció de l'Esquerra Republicana va dirigida a guanyar la guerra, a encarrilar la revolució, a estructurar l'economia nova dins d'una millor societat, a fer de la República espanyola una República de Repúbliques, a fer de Catalunya una nació forta per la llibertat, per la justícia, per la riquesa i per la cultura.

La nostra consigna és la del President Companys: CATALUNYA!

En aquest mot no hi veiem tan sols el nom de la nostra terra. Hi veiem aquesta terra redimida de totes les velles opressions: l'opressió unitària, l'opressió monàrquica, l'opressió clerical, l'opressió patronal. La Catalunya nostra és la Catalunya políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa, que va assenyalar-nos Francesc Macià com a meta del nostre ideal d'homes i de catalans.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

ANTIFEIXISTES:

ALLISTEU-VOS AL

"SOCORS ROIG INTERNACIONAL"

I COL·LABOREU ALS FESTIVALS

ORGANITZATS PEL MATEIX

Magatzems "LA MARGARITA"

Major, 4

Telèfon, 1835

Teixits i Novetats per a senyora i cavaller

Actualment Gran Liquidació de tres-mil trossos

sobrants de la temporada

a PREUS RUINOSOS

El vibrant parlament, d'una gran importància en l'ordre polític internacional i interior, que S. E. el President de la República, adreçà al poble espanyol, des de l'Ajuntament de València

SALUDO A LA DEMOCRACIA VALENCIANA

Señor Alcalde, señores todos: He oído, con emoción que me ha costado trabajo reprimir, las palabras de bienvenida que la legítima representación de la democracia valenciana acaba de dirigirme. En cualquier ocasión, en cualquier lugar de España, un saludo como este quedaría profundamente gravado en mi corazón pero, en las circunstancias actuales y viniendo de la expresión auténtica de la democracia valenciana, su valor es imponderable. Valencia tiene en su historia el título glorioso de haber sido uno de los primeros y más fuertes hogares del republicanismo español y en este país se daban de antiguo aquellas condiciones sociales, económicas y políticas, merced a las cuales el árbol de la democracia ha podido crecer con la redondez en tiempos pasados. Valencia, en la paz, era una joven República española, y en la guerra ha sabido cumplir con creces su obligación. Muchos hijos de Valencia han perdido sus vidas luchando en el frente por la salvación de todos sus hermanos de España. Conocemos los esfuerzos que en el campo de batalla los valencianos han sabido hacer. Loor a todos ellos! y conste el agradecimiento de todos por el esfuerzo valenciano. Y conocemos también los servicios de otro orden que el País Valenciano ha prestado, acudiendo al socorro y mantenimiento de los combatientes en las poblaciones asediadas por el enemigo. Y además, Valencia, al saludarme por boca de su alcalde, aviva en mi sentimientos de otro tiempo que ahora me es

permitido evocar, porque recobran una actualidad moral.

A Valencia le debo, en los comienzos de mi acción política, tan corta todavía, pero ya excesivamente dramática y tempestuosa, la primera acta de diputado que nunca tuve. Vuestro pueblo tuvo esta cortesía conmigo, y hace un año y medio o poco más la democracia valenciana nos prestó su auditorio clamoroso de mayor entusiasmo republicano para el grandioso acto en el cual se inauguró la coalición política que en el pensamiento de quienes la forjaron y en la pura intención de quién fué su portavoz estuvo llamada a prestar a la República una base amplísima de colaboración social y las bases magníficas de progreso y de engrandecimiento de la sociedad española. Y es justamente hoy, cuando evoco en Valencia y ante su alcalde este recuerdo, cuando tenemos delante el problema de la rebelión militar para destruir aquella obra que en Valencia se inició. Me es grato también que sea Valencia quien me preste la ocasión de decir, a los seis meses de guerra, unas cuantas palabras, sacadas de la experiencia, y que nos permitan considerar gravemente sobre optimismos serenos y razonables que nos pertenecen a todos, el problema inmediato del porvenir.

LOS SUFRIMIENTOS DE LA GUERRA

Seis meses de guerra: largo plazo de sufrimiento, señores; plazo que nos hubiera parecido increíble en el mes de julio, cuando el porvenir estaba oculto detrás del telón del tiempo, pero ahora nos pa-

rece breve y encontramos en nuestra alma el vigor suficiente para triplicarlo si es menester, con tal de sacar adelante la causa de la República. En estos seis meses, los datos principales de los problemas que tenemos delante, no han variado en lo esencial. Lo que ocurre es que como de la semilla sale la planta, lo que llevaba en sí el problema al estallar en el mes de julio, ha ido manifestándose a la luz.

¿Qué fué para nosotros el hecho de la rebelión? Para nosotros fué —y hubiéramos querido que siguiera siendo— un problema de carácter nacional español, un problema interno de la política española. El hecho es bien conocido: gran parte de las fuerzas armadas de la nación, en convivencia y como brazo ejecutor de partidos políticos adversos al régimen, se sublevó contra el Gobierno republicano, con el propósito de derrocar por la fuerza el régimen que la nación libremente con el sufragio universal se había dado. Este es el hecho, y delante de él, el Estado y sus órganos representativos, en todas sus jerarquías, conociendo su deber y cumplieron con su deber sin vacilar ni un solo segundo.

¿Cuál era su deber? Oponerse como fuera a la rebelión militar. No se transige con la rebeldía, cuando se ocupa dignamente el Poder; y en la representación de un Estado no se puede, no se debe transigir jamás con la rebelión. La dignidad, el deber, lo que se representa y lo que se debe a la Nación no lo permiten, por terribles que sean las consecuencias de la acción guerrera; y el Estado cumplió con su obligación. Pero ocurrió, señores, que la mayor parte

de los elementos defensivos del Estado, de que pudiera disponer el Gobierno, o estaban en la rebelión o habían sido secuestrados por ella o estaban disueltos o aminorados en su eficacia por consecuencias de la rebelión misma.

EL LEVANTAMIENTO DEL PUEBLO

Y entonces intervino el hecho maravilloso, la sorpresa española, que no habían quizá previsto los factores de la rebelión. Ocurrió el hecho maravilloso de que el pueblo entero se puso a sustituir, a reemplazar a aquellos órganos del Estado que habían caído en inutilidad o en rebelión. El Estado, tomó las armas para defender su libertad y su República; y entonces se nos planteó el problema de aprovechar el entusiasmo, la lealtad, la fidelidad, el espíritu de sacrificio del pueblo, para ir organizando y encauzando todos sus valores morales, en forma que reaparecieran organismos nuevos defensivos que reemplazaran a los antiguos, para que con el menor desgaste, con el menor esfuerzo, con la menor pérdida de tiempo y de energías y con el menor sacrificio, el Gobierno de la República, el Estado republicano, cumpliera con su deber, que era el restablecer la paz en España y restaurar la República allí donde había sido temporalmente suspendida. Cumplido esto habríamos cumplido todos con nuestro deber.

Este esquema de la situación tiene un valor demostrativo para todos nosotros y para todo el mundo.

TRANQUILIDAD DE CONCIENCIA

Cuando se hace la guerra, que es siempre un mal; cuando se hace la guerra, que es siempre aborrecible; y más si es entre compatriotas; cuando se hace la guerra, que es funesta, incluso para quienes la ganan, hace falta una justificación moral de primer orden que sea inatacable, que sea indiscutible; y de este hecho que acabo de dejar expuesto en esquema, ninguno de cuyos datos es rebatible se deduce lo inatacable de nuestra posición; la tranquilidad para nuestra conciencia personal y la tranquilidad para el porvenir de la Historia. Hacemos una guerra terrible. Guerra sobre el cuerpo de nuestra propia patria. Pero nosotros hacemos la guerra porque nos la hacen. Nosotros somos los agredidos; es decir, nosotros, la República, el Estado que todos tenemos la obligación de defender. Ellos nos combaten; por eso combatimos nosotros. Nuestra justificación es plena ante la conciencia más exigente, ante la historia más rigurosa. Nunca hemos agredido a nadie. Nunca la República, ni el Estado, ni sus Gobiernos han podido, no ya justificar sino disculpar o excusar un alzamiento en armas contra el Estado. Nuestra posición se ha robustecido en estos seis meses.

Sépalos el mundo entero y sépalos los españoles todos, los que combaten a un lado y los que combaten al otro: nosotros hacemos la guerra por deber, y por el cumplimiento del deber estamos dispuestos a persistir con tanto tesón como sea necesario para conseguir

nuestro fin. (Muy bien, aplausos). Por esto decía yo, señores, que el problema, al plantearse, era para nosotros — hubiéramos querido que fuera siempre — un problema de orden nacional interior: como si dijéramos restablecer la observancia de la ley, como si dijéramos un inmenso problema de orden público. Desgraciadamente, no ha sido así; la rebelión militar española, desde el primer momento, ha adquirido los caracteres de un gravísimo problema internacional, y diciéndolo con una paradoja añadiré que desde antes del primer momento; quiero decir antes de que saliera a la luz el hecho físico de la rebelión. Porque estamos todos persuadidos de que si no hubiera precedido una intensa labor internacional la rebelión militar española no hubiera estallado. (Muy bien).

GRAVÍSIMO PROBLEMA INTERNACIONAL

De dos maneras, a juicio mío, la rebelión militar de España asciende a la categoría de un gravísimo problema internacional. De una parte, por su origen marroquí, por haber tomado la zona española de Marruecos como origen de la rebelión y como depósito y base de operaciones de los rebeldes; y de otra por el auxilio en materiales y contingentes armados que ciertas potencias europeas han prestado a la rebelión. En cuanto al primer aspecto, es preciso confesar que todos los Gobiernos de la República, desde que estalló la rebelión, le han prestado una cuidadosa atención, más que la opinión pública en general. El hecho es bien claro: en la zona del Protectorado español de Marruecos, los militares encargados de proteger la zona y de auxiliar al Gobierno del Protectorado en su función, se rebelan contra el Gobierno legítimo de la nación protectora y no se limitan a venir personalmente a pelear en la Península, sino que, además de traerse las unidades peninsulares allí acantonadas, traen tropas indígenas, reclutan soldados entre los moros de la zona y convierten lo que era expansión de la actividad política de España y cumplimiento de un compromiso internacional en la base de operaciones contra el Gobierno de la República.

Este es el hecho. Comparadle con la situación de derecho. Marruecos es un estado extranjero para nosotros; la soberanía de Marruecos corresponde al Sultán: el Sultán tiene en su zona un Jalifa que, como su nombre expresa, es delegado o emanación suya en lo político y en lo religioso. Los decretos se expiden en su nombre, asistidos de un alto comisario español y todas las fuerzas que — paña costea allí o subvenciona través del Majtzen son tropas que están a las órdenes del Protectorado para los fines del Protectorado mismo, no para otra cosa. El hecho de que las fuerzas del Protectorado, que los súbditos marroquíes, que no son españoles, y el Jalifa, representante del Sultán, que no ha puesto en duda la legitimidad del Gobierno español, que sabe que este Gobierno es el Gobierno de la República; digo que el hecho de que el Jalifa, en manos de los rebeldes, o prisioneros de ellos, o traidor, consienta esto es no sólo contrario a las leyes españolas sino a los tratados y pactos internacionales en virtud de los cuales España está en Marruecos. España está en Marruecos en virtud del Acta de Algeciras y de los Tratados y Pactos complementarios.

Porque está allí, no por ocasión excepcional, pero estamos en virtud de eso y para cumplir esa misión. Y el hecho que se consienta o se permita, o se disimule que las autoridades del Majtzen presten una silenciosa aprobación al transporte de tropas marroquíes a España, es una agresión a los tratados internacionales, una violación

de los pactos que nos mantiene en Marruecos, además de ser un ataque al Gobierno de la República.

NUESTRA MISIÓN EN MARRUECOS

Todos sabéis qué sacrificios se ha impuesto España por mantener el Protectorado de Marruecos — nosotros no discutimos ahora esa política —; todos sabéis con qué esmerados los gobiernos españoles han querido mantener el Protectorado en Marruecos y de qué manera los gobiernos republicanos, trataron de transformar la acción de España en Marruecos, transformándole su espíritu de conquista para hacerla más acomodada a las ambiciones de la República y a los fines verdaderos del Protectorado. Nuestro país se ha impuesto para el Protectorado de Marruecos, sacrificios ingentes que habrían bastado, invertido en el interior del país, a redimir gran parte de nuestras provincias; pero de Marruecos nosotros no hemos recibido más que sinsabores. Tan pronto una dictadura, tan pronto una rebelión militar. Y yo digo si no va a llegar pronto el día en que la opinión pública española volviéndose hacia sus gobiernos, les pregunte: No es hora de poner término a una situación ultrajante, nociva, desconocedora de los tratados internacionales, creadora de una difícil situación para las Potencias signatarias del acta de Algeciras? Nada más que esto es lo que hay en el hecho de la rebelión militar encauzada y lanzada desde Marruecos. A mí no me corresponde ni ahondar más en el problema, ni buscarle una solución ni enunciarla. El problema existe, el Gobierno español lo sabe, y la opinión pública también. Nos damos cuenta de la dificultad del problema; pero sería vano suponer que el problema va a dormirse eternamente subyacente en los accidentes más violentos de la rebelión, sin que la República española, que es quien tiene más derecho sobre Marruecos y quien puede disponer de los derechos de España en Marruecos no tomen al fin el arbitrio que proceda.

LOS AUXILIOS A LOS REBELDES

El otro aspecto de la cuestión por donde, como decíamos antes, la rebelión militar asciende al plano internacional, es el auxilio prestado a los rebeldes por ciertos países europeos. Cuando las fuerzas marroquíes que también son extranjeras, no fueron bastantes para los fines militares de la rebelión o cuando perdieron su eficacia militar, o por lo que fuera, han empezado a venir a España contingentes armados de otros países. Y esto cambia en cierto modo la situación moral creada por la rebelión; porque no se trata del peligro de la República, ya no se trata simplemente de una guerra civil entre españoles, digámoslo claro; estamos en presencia de una invasión extranjera en España y lo que peligra no es solamente el régimen político del país, sino la independencia auténtica de nuestro país. (Prolongados aplausos).

Hace meses, allá por el mes de julio, la primera vez que yo tuve ocasión de dirigirme a la opinión, después de empezada la rebelión, me permití decir que la guerra que entonces se inauguraba, era una guerra de independencia y que además prometía ser el primer acto de una guerra general europea no declarada entonces todavía. Algunas personas encontraron exagerados los términos de la comparación. Pero que esto es una guerra de independencia, ya lo estáis viendo, no sólo por el hecho de que el pueblo español se lance al combate para recuperar sus derechos, que es una manera de ser independiente, sino por el hecho más concreto y menos discutible de hay pasos extraños en el suelo español, contingentes armados ex-

tranjeros, de cuyo triunfo resultaría la opresión absoluta de la independencia española.

GUERRA DE INVASIÓN NEUTRALIDAD PERNICIOSA

Esta es la realidad: guerra de invasión, ataque directo a la independencia de España, y este nuevo hecho en virtud del cual la personalidad o la representación militar, política y moral de los rebeldes, pasa un poco a segundo término y aparecen en primera línea otros valores más importantes y más graves, crea para todos los españoles, incluso para los rebeldes, un problema de conciencia. A mí no me cuesta nunca trabajo ser generoso con nuestros amigos — no me lo ha costado nunca —; no me arrepiento. Y en esta corriente de generosidad, llego hasta a suponer que en las filas de los rebeldes habrá muchas gentes ofuscadas por la pasión política, por fanatismo de partido, por obediencia mal entendida, por un compañerismo llevado a extremos abusivos y perniciosos; pero me cuesta mucho trabajo creer que entre los propios rebeldes no haya muchos que hayan sentido el sonrojo de español cuando de su rebelión se ha hecho llave para abrir la puerta del territorio nacional a los ejércitos extranjeros. (Muchos aplausos).

Me cuesta trabajo creer que entre los militares rebeldes, delincuentes contra el Estado — no vamos a disimular la gravedad de su delito —, rebeldes contra el régimen, olvidados de la disciplina, me cuesta trabajo, digo, creer que entre estos militares no haya muchos a quienes les repugne y les horrorice ser delincuentes contra la Patria. Me cuesta trabajo creerlo, porque siempre he creído en la eficacia del sentimiento, del pundonor, aunque se extravíe llevándole a los extremos de la rebelión que estamos viviendo. Rebelarse contra un Gobierno, rebelarse contra el Estado legítimo, estoy dispuesto a encontrarlo, no legítimo, pero natural. Lo que es antinatural, es facilitar la invasión de la Patria. Este el problema moral que se crea para los rebeldes por el hecho mismo de su acción haciendo entrar en España ejércitos extranjeros.

NUESTRA APOTENCIA MILITAR

Y otro problema del mismo tipo, aunque sin amargura, se crea para otros muchos españoles que no han querido tomar parte en la contienda civil, que dicen que son neutrales; que por esta razón o las otras, unas respetables, otras miserables, se creen superiores a la contienda que nos agita. Yo digo a todos estos españoles, altos o bajos, conocidos o desconocidos, don de quiera que estén: os permito, tolero, admito que no os importe la República; pero, que no os importe España!, que no os importe la independencia de España!, qué podáis creer que es lícito ser neutrales cuando España está invadida y en peligro de que pase al dominio de un país extranjero! Esto no puede ser. Esta neutralidad equivale a la traición. Hay que llamarlos a todos, a todos, y hacerles presente que la bandera republicana ha adquirido el valor de la bandera de la independencia española, y que se agrupen y presten el auxilio que puedan, donde sea, porque sino faltan a sus deberes no va de republicanos, sino a sus deberes de españoles. (Muy bien).

Nos parecía que la guerra en España, la rebelión militar, por estos hechos a que estoy aludiendo, podía ser el primer acto, o sería el primer acto de una guerra general no declarada. Tal fué mi expresión. Casi todo el mundo está conforme ahora de que este peligro existe. ¿Y por qué existe el peligro? Dejemos a un lado aquellas preocupaciones de los meses pasados. Cuando planteado el problema

de la falta de material al Gobierno legítimo de España y a los rebeldes, se temía, seguramente, con honesta sinceridad que por el mayor aprovisionamiento de uno y otro bando, la invasión de España y la posesión de España es la ruptura del equilibrio occidental europeo, y la disputa por la ruptura del equilibrio se hace en contra de las Potencias que hasta hoy fiadas por la amistad de España, han podido mirar sin perturbaciones de ninguna especie, la situación internacional en el occidente europeo.

NUESTRA POTENCIA MILITAR

Señores, me doy muy bien cuenta, como todos vosotros, de que el peso político de España en el mundo, es inferior a su dimensión geográfica. Nuestra poca potencia militar, disminuye este peso de España en el mundo europeo. Y además, el pueblo español es un pueblo enemigo de las aventuras internacionales y de las guerras — sus motivos tiene — y que sobre lo único en que hemos estado de acuerdo todos los españoles en las últimas décadas, es en ser todos partidarios de una posición neutral. Pero dentro de este carácter, la presencia de España en el sistema occidental tenía un valor extraordinario: el que hace de su posición geográfica, de sus balcones a dos mares, de su posición en el Estrecho, de sus posiciones isleñas destacadas en el Mediterráneo y por el Atlántico, de sus riquezas naturales y cabalmente del desarme de sus fronteras terrestres y navales. Cabalmente, es decir, que la debilidad militar de España y su voluntad de neutralidad han sido una pieza fundamental en la organización del sistema de equilibrio en el occidente europeo.

ALCANCE DE UNOS DE RECHOS HISTÓRICOS

Refiriéndose a Marruecos, vosotros sabéis bien que a pesar de todos los derechos históricos de España, de todas las veleidades de expansión o ambición que nuestro país haya podido tener respecto a África, la única razón por la que nosotros estamos establecidos en Marruecos es seguramente para conservar el equilibrio que precisamente cada día está en vías de romperse. Se rompe el equilibrio, pero nosotros somos el objetivo principal de la rotura. La posesión de las riquezas naturales españolas sus puertos, sus bases, no necesitan, para estar dominadas por el extranjero, enarbolar una bandera extranjera, no necesitan repartirse en provincias el territorio nacional para estar sometido a yugo extranjero. La posesión de todo eso mira a un objetivo superior a otro objetivo superior, a otro objetivo el cual nosotros hemos salvaguardado siempre por nuestra propia posición, por nuestra situación de desarme. Y este es el peligro, este es el peligro de la guerra. Naturalmente, el Gobierno de la República — y yo supongo que la opinión del país — no han incurrido nunca en la infantil pretensión de creer que otros pueblos van a posponer su interés nacional al nuestro. El interés nacional de cada país se siente por el país mismo y mucho menos se le ha ocurrido al Gobierno de la República irle a explicar a otro país en qué consiste su propio interés nacional; esto hubiera sido una impertinencia suprema. Pero a nosotros, sin incurrir en esa impertinencia y sin incurrir en aquel candor, nos basta señalar el mapa, marcar los acontecimientos, y que los demás saquen las consecuencias. Y si el equilibrio del occidente de Europa se va a romper, tendremos que meditar sino valdrá la pena, en último término, de que se rompa a favor nuestro, como quiera que sea, porque a un país no le están cerradas todavía ninguna de las rutas que se abren ante él. Yo me acuerdo que este sistema a que me estoy

refiriendo de la posesión española como una base esencial en el equilibrio occidental de Europa, jugó bien ventajosamente para la paz y ventajosamente para la guerra, el año 14. ¿No podría jugar otra vez? Si España hubiese cometido la aventura de formarse una potencia militar, por el hecho sólo de formar esa potencia militar en España que nos habría costado enormes sacrificios económicos, ya con ese solo hecho, el equilibrio se hubiera roto, aunque hubiéramos puesto esta potencia militar a la disposición del sistema al cual siempre hemos sido fieles.

LOS PELIGROS DE UNA CONFLAGACIÓN

¿Se puede romper de otra manera? Yo temo que sí y no hago más que temerlo; y espero que la sabiduría de quienes gobiernan y dirigen los destinos de Europa, sabrá darse cuenta de que la lealtad, la fidelidad y el desarme de la nación española tienen un valor; pero que también tiene otro valor o puede tenerlo el rearmamento de la nación española. (Muy bien).

Estos peligros de guerra, de guerra general — porque nosotros ya tenemos bastante con la nuestra — esos peligros de guerra han podido hacer pensar a muchos que el convertirse la guerra española en una guerra general europea, podría ser ventajoso suponiendo que al calor de los grandes encuentros de los países europeos, la causa española, la justa causa española que nosotros representamos, saldría a flote con más facilidad. Yo no lo pienso así; el Gobierno tampoco. En primer lugar, porque la guerra de por sí es siempre una catástrofe y no es lícito buscar la guerra; y en segundo término, porque la guerra general, si por desventura llegase a estallar, dejaría sumidas las aspiraciones españolas y la justa causa española, debajo de las grandes contiendas que se plantean al mundo europeo, a consecuencia de la contienda militar y correríamos el grave peligro de que nuestra justa causa, aun ganando la guerra, se resolviera o se alterase por razones o motivos o condiciones que dejaran sin resolver lo que nuestro corazón de españoles y republicanos apetece. No; nosotros tenemos que conservar en primera línea el valor nacional de nuestra causa y no envolverlo en injuria. Mas todo lo que ella es en sí, no jugándola como factor internacional en pleitos que al fin y al cabo no nos importan.

Por estos motivos, la República y los Gobiernos de la República no han hecho nada que pueda favorecer o aconsejar o llevar a una conflagración general. Lejos de hacer nada en este sentido, han hecho todo lo que han podido por evitar un choque europeo.

Ahora se habla de limitar la guerra. Limitarla en el sentido, si no me equivoco, de que no traspase el conflicto las fronteras españolas, y se convierta la guerra civil española en una conflagración general. Esto de limitar la guerra y extinguir la guerra, es acabarla, naturalmente, restablecer la paz en España.

LA RAZÓN ESTA DE NUESTRA PARTE

Para la limitación de la guerra, nosotros no tenemos acción alguna. Si el peligro de guerra proviene de que otros pueblos traen a España sus ejércitos y nosotros no tenemos medios materiales de evitarlo, corresponde a otros limitar la guerra; corresponde a otros restablecer la observancia del derecho internacional, escandalosamente violado en nuestro suelo; corresponde a otros formar las precauciones necesarias para que estos peligros de la guerra, que redundan en perjuicio de la causa universal, se acaben. Ahí, pero para extinguir la guerra, nosotros no tenemos más que un procedimiento, que es continuarla. Para extin-

guir la guerra, nosotros no tenemos más que hacer que derrotar a los rebeldes, y una vez derrotados, ya veremos de qué manera los más dudosos, los más realistas, los más reacios, acaban por reconocer que tenemos razón. (Risas).

Para limitar la guerra, el Gobierno de la República ha consentido sacrificios en sus derechos, como vosotros sabéis bien. Ha consentido el sacrificio de prestarse a la inspección o control de la importación de armas en España. Nosotros hemos mantenido siempre la pureza del derecho de un Estado legítimo, del Gobierno legítimo, a comerciar con otros países. Mantenemos el principio, pero se nos ha dicho: conviene a la paz internacional una cierta transigencia, y hemos transigido; el Gobierno responsable ha transigido con las reservas y con las condiciones que creo son ya públicas; pero hemos transigido en principio. Ahora, ni para limitar ni para extinguir la guerra por cualquier procedimiento que se pueda poner en acción, nosotros no estamos dispuestos a admitir que se ponga en tela de duda ni haya la menor sombra la legitimidad del régimen, sobre la autoridad del Gobierno que lo representa y le personifica, y que es representación del Estado español. Sobre eso, nada. Primero perecer! (Los asistentes, puestos en pie, le hacen objeto de grandes aplausos).

LA CONTINUIDAD DEL REGIMEN REPUBLICANO.

Quiero que conste, aunque sea redundante el decirlo, que mi presencia es este sitio significa y denota la continuidad del estado legítimo republicano. (Muy bien, aplausos)... que encuentra en el Presidente de la República, en el Gobierno responsable, en funciones y en las Cortes, dos órganos supremos de su expresión representativa y de mando. Esa es la representación de la República y sobre esas entidades por lo menos con mi presencia en este sitio, con la de este Gobierno y con la de la República, ni una mancha ha de caer. Pero nosotros, es decir, el Estado y el pueblo español — que esto es lo que digo cuando digo "nosotros" — no nos batimos sólo por esa concepción formal del derecho del Estado, no. Hay el contenido apasionante, patético, arrancado del corazón, que es el objeto de la contienda. Nosotros nos batimos por la unidad esencial de España; nosotros nos batimos por la integridad del territorio nacional; nosotros nos batimos por la independencia en nuestra patria y por el derecho del pueblo español a disponer libremente de sus destinos. (Muy bien, aplausos). Oigo decir por propagandas interesadas, aunque mi higiene mental me lleva a prevenirme de ellas cotidianamente, oigo decir que nos estamos batiendo por el Comunismo. Es una enorme tontería. Si nos batiésemos por el Comunismo, se estarían batiendo sólo los sindicalistas, y si nos batiésemos por el republicanismo de izquierda, o de centro, o de derecha, se estarían batiendo los republicanos. No es esto. Nos batimos todos, el obrero, los intelectuales, el profesor, los burgueses (que también se batían los burgueses), los Sindicatos, los partidos políticos y todos los españoles que están agrupados bajo la bandera republicana; nos batimos por la libertad de los españoles y por la independencia de la Patria. (Grandes aplausos).

CAMPAÑA DE DIFAMACIONES

Nosotros somos objeto de una campaña difamante en el orden político fuera y dentro de España. Nosotros, señores, no exportamos política. Ya sé yo que estamos en condiciones de exportarla. Pero es que tampoco tenemos intención de exportar política española a nin-

guna parte; mas tampoco importamos política extranjera. Ni admitiríamos la importación ni nadie nos la ha pedido, ni nos lo han propuesto, ni lo desean. Yo os digo que estoy autorizado por mi función, para declarar que la República española no tiene contraído ninguna especie de compromiso político con ningún país del mundo. (Muy bien, grandes aplausos).

¿Es que cuesta tanto trabajo comprender el impulso nacional de un pueblo que no quiere dejarse poner una argolla? Pero, ¿tan extraño se ha vuelto para muchos españoles, el concepto de la libertad, de la dignidad humana, que les parece inverosímil batirse por algo que no sean los intereses de clase o la ideología de un partido? ¿O el galardón de español, no basta para hacerse matar en las trincheras si es preciso? Oigo hablar de un "movimiento nacional", de un "movimiento nacional" que es como califican a su acción rebelde, los autores de la rebelión. ¿Qué movimiento nacional puede existir, si empiezan por secuestrar la voluntad de la nación?

MOVIMIENTO NACIONAL?

Yo estimo que un movimiento nacional sería irresistible en cualquier sentido que se produjera: pero lo primero que tiene que haber para que haya un movimiento nacional, es que ese movimiento político armado de la guerra que se proclama nacional, no tiene más que someterse a la prueba de dejar a sus súbditos, a sus esclavos, a sus dominados, que digan lo que piensan y lo que quieren. Ah! Y si dicen que quieren la dictadura militar, yo me comprometo a suscribirlo; pero estoy seguro de que poquísimos españoles votarían en favor de la dictadura militar.

Entonces, ¿qué es este "movimiento nacional"? El movimiento nacional está aquí, en donde alienta el pueblo libre, asistiendo al Gobierno legítimo de la República en su tremenda empresa. No he visto ningún desfallecimiento. A nadie se le ha obligado a combatir. A nadie se le ha obligado a abrazar la bandera de la República. Pueden decir lo mismo los que ostentan este apelativo del "movimiento nacional"? Supongo que no.

LA UNION DEL PUEBLO ESPAÑOL

Sobre esta base de la unión del pueblo español en defensa de sus libertades esenciales del hombre y de las libertades e independencia de su patria, es sobre la que está asentada esta enorme coalición de las fuerzas políticas y sociales y de Gobierno, en defensa de España. Yo estimo que esta coalición y esta unión deben continuar, por lo menos hasta la paz, por lo menos hasta la victoria; y quisiera que después también. Porque cuando se acabe la guerra y ya haya forzosamente que prestar atención a una porción de problemas que ahora no están más que latentes, nos va a parecer que la guerra era cosa de fuego y que los problemas entonces serán muchos y difíciles y graves por ser tan terrible el problema de la guerra misma; y para entonces serán necesarios también la cohesión de los españoles y el espíritu de abnegación y sacrificio, que hoy por hoy, reina entre nosotros. Pero mientras tanto, permítaseme decir que necesitamos una política de guerra; estamos haciendo una guerra política, pero necesitamos una política de guerra, lo mismo en los frentes de batalla que en la retaguardia; una política de guerra que no tiene más que una expresión: la disciplina y la obediencia al Gobierno responsable de la República. (Muy bien).

CAMINO DE LA VICTORIA

Ahí se cifra todo; podríamos desarrollar esto en largas palabras pero ahí se cifra todo: en la con-

ducta misma de la guerra, en el aspecto moral del problema. Porque no me canso de repetir, que no hay dos modos de hacer la guerra; o, más exactamente, que hay muchos modos de hacer la guerra, todos malos, menos uno: el que conduce a la victoria; y ese es el que hay que seguir. No hay dos modos de organizar un ejército; y una guerra se gana con un ejército bien organizado. Ya sé yo, que durante mucho tiempo, durante décadas, incluso profesionales han hecho creer al pueblo español, que había un modo de hacer la guerra: a la española, que no era el sistema de guerra adoptado por los grandes países del mundo. Esto parecía la obra inconsciente de gentes empeñadas en rebajar el caletre español a la categoría de segundo orden. No hay más que un solo modo de hacer la guerra; y como en la guerra, a pesar de todas las aportaciones de la mecánica y de los adelantos de las artes industriales, etc., el factor definitivo de la guerra es el soldado, el combatiente; el factor moral de la guerra, es el que más nos importa, y el factor moral de la guerra se traduce en disciplina, en capacidad, en mando y en responsabilidad. Todo lo demás, o es una insensatez, propia de la gente sin caletre, sin disciplina y sin conocimiento exacto de la cuestión, o es un puro suicidio involuntario al cual nosotros no podríamos llevar a la República ni a la nación. En la retaguardia no es menos necesario el espíritu de obediencia y de disciplina, que no es la irresponsabilidad en los que mandan, sino de reconocimiento de la capacidad y de las altas patentes para gobernar; y mientras gobiernan y funcionan, ellas son las responsables, en la dirección del país y a ellas hay que prestarles el acatamiento y la obediencia, sin los cuales no hay gobierno posible. Hay que guardarse de que el entusiasmo nacional y popular se extravíe en iniciativas personales o llenas de buena intención, pero que por su propia indisciplina y dispersión, están destinadas al fracaso; hay que guardarse de que la espontaneidad española, de la que he hecho el elogio más fervoroso que se pueda hacer de una cualidad nacional, esta misma independencia personal de cada español, redunde en perjuicio de nuestra causa; y, sobre todo, hay que guardarse de que reaparezcan en tiempos de perturbación y creación como los actuales, los vicios más repugnantes y desacreditados de nuestra vieja política. Yo he visto por ahí que renacen los caciques, que han cambiado de nombre y hasta de procedimiento y en vez de ser curialescos y legalistas y llevar en el bolsillo una carta de recomendación, lo que hacen es echarse un fusil al hombro, pero que no son más valientes por muchos fusiles que llevan. Esa es una expresión de caciquismo e indisciplina en cuya extirpación hay que ayudar al Gobierno de la República. (Grandes aplausos).

ANTE LA PAZ

El señor alcalde, en sus emocionadas palabras, nos hablaba ya de la paz. Nadie la desea más firmemente que yo, pero la paz no se puede conseguir sino continuando sacrificios, y el sacrificio es más duro, cuanto más cualidades personales hay que doblegar y disciplinar y quemarlos en la pira de la causa común. Me creo autorizado para recordar a todos que los defensores de la República, donde quiera que estén, en el Gobierno, en la Presidencia, o trabajando en un camino, o conduciendo un camión, tenemos muchos jueces, muchos; unos presentes, otros ausentes; unos actuales y otros que vendrán y estamos obligados, por la causa que nosotros representamos, a hacer todo lo preciso para que el fallo de todos los jueces juntos nos sea favorable. Y de todos esos jueces, que unos son la conciencia

personal, otros la opinión pública, otros la opinión del mundo extranjero, otros los de la historia; de todos estos jueces, los más apremiantes y los más autorizados, son los combatientes, los combatientes de verdad, los que se han hecho matar en las trincheras, los que se están haciendo matar a estas horas, los que van a morir mañana. Esos son nuestros jueces más inmediatos y sería un crimen, no de lesa patria, sino de lesa humanidad, que errores en la conducta, errores — que no hablo más que de errores — pusiesen en peligro de malogro el sacrificio de estos hombres, por los que existimos.

HOMENAJE A LOS COMBATIENTES

No encontraría yo palabras, señores, para rendir el homenaje que merecen los combatientes, los combatientes que combaten; y de todos esos combatientes menciono entre todos a los de Madrid: porque Madrid ha asumido — como decía muy bien Cano Coloma — una representación excelsa. Madrid, asediado sus hijos, arrasados sus monumentos, en llamas sus tesoros de arte...

La misma excelcitud de su martirio eleva esta llama a una grandeza moral como ningún pueblo español haya conocido hasta ahora. (Estas palabras son acogidas con prolongados aplausos). Donde runca había pasado nada, pasa ahora lo más grande de la historia contemporánea de España. Será menester que transcurra tiempo para que los propios madrileños todavía no asenados, alegres y conformes con sus tremendos destinos, puedan percibir las repercusiones que su resistencia sin límites va a tener en los destinos de España. Sí, Madrid se ha ganado una vez más la capitalidad moral de todos los españoles. Yo no digo una sola palabra más de Madrid. El silencio vale por la admiración y la gratitud.

Madrid podrá ser el símbolo de toda la actitud del pueblo español y de sus ruinas saldrá una nueva capital, como de las ruinas del país saldrá una patria nueva.

Para esa obra que emplazaba el alcalde de Valencia. Mucho honor sería colaborar en ella, pero hay que tener presente que reconstruir un país y sobre todo (porque no se trata solamente de rehacer puentes y edificios derruidos) rehacer el espíritu moral y sacar los frutos políticos y morales de la victoria, es una empresa que, si se pierde el espíritu actual que reina entre los defensores de la República, no sabríamos llevar a término nadie.

NUEVOS RUMBOS DE LA POLITICA

La guerra de la Independencia — hacia la cual me vuelvo yo muchas veces, siempre que hablo de esta guerra — cobijó y amparó el nacimiento de un movimiento político español, el primero en que la nación española tomaba conciencia de su propio ser y empezaba a alejar con independencia política; y aquel movimiento político, al abrigo tremendo de la guerra, se malogró, como todos sabéis mejor que yo. Se malogró, entre otras causas, por falta de cabezas políticas, bastante claras para sacar las consecuencias morales y de orden político que iban implicadas en el triunfo del movimiento. Espero que esta vez no será así, y el pueblo español, mucho más ilustrado y más consciente de su posición y de sus derechos, que el pueblo español de entonces, sabrá encontrar el camino, las personas, los programas y los hechos necesarios para su reconstrucción moral, liberal, política y social, que importa más que la reconstrucción material de las ciudades destruidas, con importar mucho ésta.

No tengo por qué, desde este sitio — quizá desde ningún otro —

hacer programas políticos y sociales, pero sí puedo decir mi sentir, mi íntimo sentir personal. Yo creo en las creaciones que van a salir de esta conmoción tremenda de España, y pienso con deleite en aquel momento de paz en que la majestad del pueblo liberado y redimido de la tiranía, administre sus destinos con arreglo a la experiencia recibida, contrastándolos con los ideales populares que ahora se manifiestan con tanto vigor. Pienso en ese día. No sé cuál será el régimen político español. Será el que el pueblo quiera; pero el que quiero yo es un régimen donde los derechos de la conciencia y de la persona humana estén defendidos y consagrados por todo el aparato pacífico del Estado, donde la libertad moral y política del hombre esté asegurada; donde el trabajo recupere en España lo que quiso hacer de él la República; la única categoría cualificativa del ciudadano español; y donde esté asegurada la libre posesión de los destinos del país; por el pueblo español en masa, en su colectividad, en su representación total. Si un día hace falta volver a combatir contra la tiranía, yo diré: "Presente"! Contra cualquier tiranía, señores; porque no estamos ahora manteniendo ese combate terrible, donde perecen los afectos más entrañables de nuestra vida moral, donde se desgarran las más íntimas fibras de nuestros sentimientos españoles; no estamos librando este combate contra la tiranía y contra el despotismo, para rehacerlo otra vez contra cualquier otra tiranía, contra cualquier otro despotismo. Yo estoy seguro de que el pueblo español ha adquirido la suficiente grandeza moral en esta prueba, para no querer someterse jamás ni a la sinrazón de la autoridad, ni a la dictadura de la pistola. (Muy bien).

LA SUPREMA AMBICION

Donde quiera que sea, y para cuando sea, para combatir contra la tiranía, vuestro actual Presidente — Presidente o no, simple vecino de Madrid — será un soldado de filas. Para otras empresas, le incumbe al pueblo y a sus expresiones legítimas decir cuál es su ambición.

Ningún régimen será posible en España si no tiene por base lo que acabo de decir. Y como yo en mi vida pública no he tenido más que dos pasiones: la pasión española y la pasión de la libertad, cifro estas dos pasiones en una sola: en el hombre libre, con el galardón de ciudadano español, en una República de ciudadanos libres. Esta es mi ambición mayor y creo que la de todos los que me escuchan.

Vendrá la paz y espero que la alegría os colme a todos vosotros. A mí, no, señores. Permittedme decir esta terrible confesión; que des de el sitio en que estoy no se cosecha en circunstancias como ésta, más que terribles sufrimientos, torturas de mi ánimo de español y de mis sentimientos de republicano. Ninguno de nosotros hemos querido este horrible destino. Ninguno lo hemos querido.

Vendrá la paz y vendrá la victoria, pero la victoria será una victoria personal: la victoria de la ley, la victoria de la justicia, la victoria de la República. No será el triunfo de un caudillo, porque la República no los tiene y porque no íbamos a substituir el altivo militarismo oligárquico y autoritario por un militarismo demagógico y tumultuario más funesto que el otro y más ineficaz todavía en el orden profesional.

LA VICTORIA SERA DE TODOS

La victoria será impersonal, porque no será el triunfo de ninguno de nosotros, ni de nuestros partidos, ni de nuestras organizaciones; será el triunfo de la libertad republicana, el triunfo de los dere-

chos del pueblo, el triunfo de entidades morales, delante de las cuales, nosotros nos inclinamos. No será un triunfo personal, porque cuando se tiene el dolor del español que yo tengo en el alma, no se triunfa personalmente contra compatriotas. Y cuando vuestro primer magistrado erija el trofeo de la victoria, su corazón de español se romperá y nunca se sabrá quien ha sufrido más por la libertad de España.

(Calurosa y prolongada ovación. Todos los asistentes, en pie, ovacionan al Presidente de la República).

IMPRESSIONS

EL DISCURS DEL PRESIDENT DE LA REPUBLICA

Hem llegit alguns dels paràgrafs del discurs pronunciat abans d'ahir pel President de la República, Manuel Azaña.

El President ha parlat i ha dit exactament el que cal que tothom escolti en els actuals moments. Ni excés d'oratoriat, ni profusió de conceptes que ara destorbarien la finalitat del seu discurs, és a dir: sentar la veritable situació del Govern de la República enfront del moviment militarista, analitzant de passada, i amb visualitat extraordinària fets i actituds d'aquests sis mesos de guerra, acabant amb un fervent elogi a Madrid, ciutat màrtir, i a tots els combatents que amb el fusell a la mà defensen Espanya de les urpes verinoses del feixisme internacional.

Nosaltres, però i de cara a l'anormalitat que encara hi ha a la nostra reraguarda, volem fer ressaltar paraules dogmàtiques del President quan parla de la continuïtat de l'Estat republicà, de la guerra i de la defensa de les nostres llibertats, tenint en compte que el dogma no està renyit amb les realitats.

Diu el President: "Es diu per segons qui que lluitem pel comunisme. Aquesta afirmació és una enorme tonteria. Si lluitéssim pel comunisme, lluitaríem solament els comunistes. Si lluitéssim pel sindicalisme ho farien els sindicalistes, i si lluitéssim pel republicanisme d'esquerra, els republicans. No es això. Tots fem la guerra, l'obrere, els intel·lectuals, el professor, els Sindicats, els Partits polítics i tots els espanyols agermanats sota la bandera republicana. Lluitem per la llibertat dels espanyols i per la independència de la Pàtria."

Quina realitat inclouen aquests mots del President de la República! S'oblida tant sovint, per reraguarda, de què tots els antifeixistes fem la guerra! S'ha fet tanta "política" al redós d'aquesta realitat!

Somb germans que lluitem en contra d'un enemic comú, i sovint oblidem aquella lluita i aquest enemic, i ens destrocem políticament i materialment fent així un gran servei a la reacció.

Segueix Azaña... "hi ha que impedir l'aparició en temps de pertorbació i creació com els actuals, de vicis, els més repugnants i descredats de la nostra vella política. Altra vegada es veuen cacies que han canviat de nom i fins i tot de procediment, i en lloc d'ésser legalistes i portar a la butxaca una lletra de recomanació, canvien aquesta lletra per un fusell o metralladora, però que no són més valents per molts fusells i metralladores que portin. Això és una expressió de caciquisme i indisciplina en quina extirpació hi han de contribuir tots els ciutadans ajudant així l'obra del Govern de la República."

Exacte, President. Altra realitat, altra malaltia moral de la nostra reraguarda.

Les nostres comarques saben prou bé per experiència com actua aquesta mena de caciquisme.

DELS FRONTS DE COMBAT

"L'Espanya republicana lluita heroicament en aquests moments, per la causa de la democràcia europea"

"El discurs del President Azaña ha d'ésser traduït a totes les llengües", ha dit l'alcalde d'Anvers

València, 23. — Aquesta tarda, a les sis s'ha efectuat una recepció a honor dels parlamentaris belgues que es troben entre nosaltres, dels quals formen part l'alcalde d'Anvers i President de les Corts belgues, gran amic d'Espanya, Cimmille Ruismans i altres il·lustres personalitats d'aquell país.

Al curs de la recepció, un periodista ha parlat amb el senyor Ruismans, el qual ha dit:

—La delegació belga ha pogut comprovar l'alt esperit que anima el poble espanyol en la seva lluita contra el feixisme. La sort ens ha separat a més la felicitat oportunitat de sentir el parlament del senyor President de la República.

No ho necessitavem per a convèncer-nos de la justícia i excel·lència de la causa que el President ha defensat en el seu discurs. Sabíem que la Espanya republicana lluita en aquests moments heroicament per la causa de la democràcia europea.

El senyor President ha desenrotllat la seva dissertació amb una elegància, amb una fermesa i amb una moderació que ha emocionat a tots els que l'escoltàvem. La delegació belga espera que es tradueixi s'entendrà europeus per tal que tots el meditin i reconeguin el valor d'aquesta lluita a favor de la causa de la llibertat.

Antifeixista: "Llibertat" és el teu diari

L'enèrgica acció francesa evità el desembarcament de tropes alemanyes al Marroc

París, 23.—Pertinax —en "L'Echo de Paris"— dona precisions sobre la importància de la gestió francesa prop de les autoritats alemanyes i espanyoles en allò relatiu a les activitats nazis al Marroc.

Malgrat els desmentiments de la premsa alemanya i malgrat les grotesques declaracions de Franco, el cert és que "fou la perspectiva del desembarcament de diversos milers d'alemanys al Marroc espanyol allò que va induir el Govern francès a fer una gestió de caràcter diplomàtic".

El general Nogué —continua dient l'articulista— comprovà que al Sud de Ceuta es feien grans preparatius per a rebre importants contingents estrangers. L'alt comissari francès va saber que s'havien passat encàrrecs per a queviures i altres matèries i coneixia les dates probables de lliurament d'aquests materials.

El mateix dia, tres o quatre representants diplomàtics i consulars a l'estranger telegrafiaren a París informes i dades que concorden amb les que rebia el Govern del Marroc: diversos milers de soldats alemanys havien rebut l'ordre de sortida i un destacament havia sortit ja de Munic, la nit del dia 31 de desembre, cap a Itàlia.

La diplomàcia francesa va voler evitar aquest desembarcament ja que, una vegada instal·lats els alemanys al Marroc espanyol, solament

Volem acabar aquest breu comentari recordant com afirma el President de la República que el triomf del poble no serà de ningú de nosaltres, serà de tots, serà el triomf dels drets del poble, i de les llibertats republicanes.

Tinguem en compte les paraules de Manuel Azaña, ciutadans!

CRIT.

Novament els ales negres, damunt la capital de la República

València, 23. — Per notícies arribades fins a nosaltres sabem que aquest matí l'aviació facciosa ha volat sobre Madrid.

En ésser perseguits els avions enemics pels nostres caces, han deixat caure la seva càrrega en alguns llocs de la capital madrilenya. Fins a aquest moment no se sap si han causat danys o víctimes.

Les bombes de Lisboa

La policia no ha descobert res, però la Premsa ja sap (?) que el complot ha estat organitzat a Barcelona

Lisboa, 23. — Oficialment s'anuncia que la policia—proseguint els seus esbrinaments en l'assumpte de les bombes— detingué ahir diverses persones, entre elles alguns estrangers. Entre les persones detingudes figuren moltes que ho han estat a títol preventiu, en canvi, d'altres tenen indicis que permeten suposar de la seva participació més o menys llunyana en els atemptats.

A la tarda foren suspeses les navilis de guerra. Alguns serveis mesures de seguretat a bord dels del Ministeri d'Educació Nacional foren traslladades a l'edifici de la "Unió Nacional". Com se sap, el Ministeri quedà parcialment destruït a causa d'una bomba.

A l'Assemblea Nacional es llegiren diversos telegrams de protesta contra aquests atemptats i un diputat féu un elogi dels obrers paletes, que en vint-i-quatre hores arranjaren els desperfectes causats a "Ràdio Club".

Lisboa, 23. — Oficialment s'anuncia aquest matí, que molts dels detinguts a causa de l'assumpte de les bombes, han estat posats en

Un cuirassat alemany coopera a l'acció de l'aviació facciosa

València, 23. — El delegat marítim d'Almeria ha comunicat avui al cap de la base naval de Cartagena i aquest al ministre de Marina i Aire, el següent informe:

"A trenc d'alba s'ha observat la presència a l'horitzó d'un vaixell que ha resultat ésser el cuirassat alemany "Almirall Graf Spee". Poc després d'ésser reconegut, el cap de Gata ha avisat el pas d'un aparell en direcció on es trobava l'esmentat vaixell, la situació del qual era a vuit milles al Sud-Est de Sabinal.

Després, entre la boira, aparegueren tres hidroscopios i a la poca estona un altre, que llançà dues bombes sobre el camp d'aviació de Roquetas.

Un cop efectuat el bombardeig s'ha observat que el tal aparell amara a curta distància del cuirassat alemany, que recollí l'apa-

rell i l'instal·là sobre coberta. Aquesta operació fou observada per l'agent de vigilància marítima Vicenc Martínez Figueres, que presta els seus serveis d'observació i vigilància en un lloc pròxim a Sabinal.

L'anterior informació ha estat comprovada amb tota exactitud per aquesta Delegació marítima."

Sastreria-Camiseria

GAVALDÀ

TARRAGONA Telèfon, 1249

Llegiu i propagueu "Llibertat"

llibertat per no haver-se establert càrrecs contra ells.

La policia segueix treballant activament.

Lisboa, 23. — La premsa comenta apassionadament els atemptats comesos aquests últims dies, i en això veu la mà d'una vasta intriga contra el règim interior de Portugal. Quasi tots els periòdics asseguren que el complot contra el règim ha estat organitzat a Barcelona, d'on vénen els materials emprats.

A Ginebra són pessimistes

La tramesa de voluntaris, la qüestió de Danzic i la situació del Japó preocupen pregonament els cercles ginebrins

Ginebra, 23. — La situació internacional —vista des de Ginebra— ofereix perspectives poc optimistes. Gairebé totes les negociacions que tenen lloc a Ginebra estan orientades en el sentit d'evitar que Itàlia i Alemanya, en la seva resposta a la nota britànica sobre els voluntaris que es trameten a Espanya, no trenquin completament amb els mètodes de no intervenció preconitzats a París i a Londres.

La qüestió de Danzic preocupa també visiblement les esferes diplomàtiques. En realitat, la fórmula que proposa Beck no és altra cosa que una fórmula legal per a cobrir la distància nacional-socialista a la Ciutat Lliure.

Han causat profunda impressió les notícies que s'han rebut —fins ara— sobre la situació al Japó. Encara que ahir no es veié solució possible a la divergència que oposava la Dieta i el Govern, no s'esperava —com ha succeït— que l'èr i exigís la dimissió del Govern exercit es llancés obertament al carà de la dissolució de la Dieta.

Els rebels intenten detenir un vaixell anglès

L'aparició d'una unitat de guerra de la flota britànica els féu desistir dels seus propòsits

Londres, 23. — Els rebels espanyols detingueren prop de Càdiç el vaixell anglès "Bramhill", però en intentar dirigir-lo vers un port espanyol, sortí al pas dels rebels un vaixell de guerra anglès que posà fi, ràpidament, a les activitats dels rebels.

Les autoritats navals angleses protestaren prop de les autoritats rebels de Càdiç, les quals han hagut de declarar que havien donat ordres terminants als seus vaixells que respectin els vaixells anglesos.

Al sector d'Aranjuez, les nostres línies milloren notablement

Madrid, 23. — Al Nord de Guadalajara es realitzen algunes operacions de reconeixement i millorament de les nostres posicions amb eficaces cops de mà que produeixen desconcert i pèrdues en els rengles rebels.

Aquests cops de mà també s'intensifiquen al sector d'Aranjuez d'uns dies a aquesta banda. Com a conseqüència d'això, el millorament de les nostres línies comença a conèixer-se de manera perceptible.

LA RESIDENCIA D'ESTUDIANTS DE TARRAGONA

Què és i què representa aquesta nova Institució?

El Director de la Residència d'Estudiants Josep Nogués conversant amb el nostre company J. Forné Ferreres, autor del present reportatge.

II

La revolució espanyola, provoca el bon principi per aquells elements que amb més interès havien de defensar les essències de la República, ha transformat radicalment tot l'aparell polític-social de la vida del Poble.

En l'ordre cultural una de les millores assolides per la ciutat de Tarragona ha estat la fundació de l'anomenada Residència d'Estudiants.

Des dels primers moments de les jornades de juliol, alxafat el feixisme a Catalunya, totes les organitzacions sindicals obreres i partits polítics antifeixistes es van proposar fermament que l'ale d'aquesta revolució arribés per tot arreu. Més especialment, tractant-se d'institucions culturals, indispensables per a la formació d'una joventut sana i forta en un ambient moralment i materialment saturat. Institucions culturals i de recolliment que siguin una garantia absoluta per a la formació de caràcter del jove estudiant i una seguretat personal per a la seva família que, mantes vegades amb sacrificis molt superiors a llurs possibilitats econòmiques, es veu obligada a separar-se dels fills perquè aquests puguin avançar pels camins espinosos de la devoció, que la bona interpretació de la vida els ha obert.

Interpretant-ho així, el Conseller de Cultura del nostre Ajuntament, company Alomà, i el Comitè de l'Escola Nova Unificada (C.E.N.U.) han tingut l'idea meravellosa de la fundació d'una Residència d'Estudiants a l'edifici que fou fins juliol Universitat Pontifícia de Tarragona.

El magnífic casal de l'ex-Seminari va ésser abandonat pels seus ocupants durant els primers dies de la revolta. El Govern de la Generalitat se'n va incautar, amb les atribucions que li conferia el decret de la Presidència del 21 de juliol. Així les coses, amb el consentiment previ del Govern de Catalunya, la Delegació del Comitè de l'Escola Nova Unificada, va prendre l'acord encertadíssim de fundar en aquest local la magnífica Residència d'Estudiants, que avui admirem i que té per objecte la realització de l'obra que breument hem apuntat més amunt.

Aquest edifici es troba instal·lat a l'antic carrer de Sant Pau, darrera de la Catedral i tot donant-se el colze a l'ex-Palau Arquebisbal. Es una construcció grandiosa i esbelta, aixecada recentment puix que data de l'any 1883. Presenta un grandios frontisici de pedra picada. Cares netes en les quals harmonitzen bonics detalls d'estil gòtic complet, amb pormenors també gòtics copiats de l'exterior de la Catedral. Dues torratxes quadrades als extrems completen un conjunt de gust seriós, que fan de la Residència un dels més valuosos edificis de Tarragona.

Hem entrat a l'interior per visitar-lo. Una doble porta, rematada tota ella amb vistosos claus de fusta, argentats, dona accés a l'espaiós atri al fons del qual es troba una escalinata de pedra que ens porta a una capella oïval, mig pública, quan l'edifici era establiment d'ensenyança religiosa.

Aquest mateix atri comunica pels costats amb dos patis de porcs esbelta, magníficament construïts per la seva seguretat en la línia. Al de l'esquerra es troba l'antiga capella de S. Pau, de dimensions petites. Té un estil purament romànic oïval i data del segle XIII. El Govern la conserva com a monument nacional. Pels costats, voltant el claustre, es troben les aules escolars del que fou ex-Seminari. La Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya ha fet uns crèdits efectius al senyor Mallol, Director de l'Escola d'Art, perquè aquestes mateixes classes s'hi abilitin la Biblioteca Provincial instal·lada a l'Ajuntament, la grandiosa Biblioteca general de l'ex-Seminari i, a més, la Biblioteca Infantil de Tarragona.

Per la porta dreta de l'atri es comunica a la part que avui constitueix la Residència d'Estudiants. Així ens ho anuncia un vistós cartell amb lletres negres, de força gust artístic.

Entrem. Un magnífic claustre, emporticat ocupa la part cèntrica. Testos amb flors, Palmeres de jardí. Verdor i llum.

A la planta baixa es troba una magnífica cuina. Al seu costat un petit pati amb unes palmeres, com sortidors de plomes. Es un retall geomètric que separa la cuina del menjador general.

Unes escales de pedra picada, marginades per una artística barana de ferro, comuniquen amb el primer pis. Aquí es troba una magnífica sala d'estudis amb totes les condicions pedagògiques. Un saló d'actes amb un artesonat de molt gust, dues o tres sales, amb els corresponents pianos a disposició dels alumnes de la Residència. La Secretaria, la Direcció i dues Biblioteques, una d'elles nodrida amb més de quinze mil volums.

Els dormitoris es troben instal·lats al segon i tercer pis, respectivament. Constitueixen cambres individuals, ventilades, solejades durant tot el dia i amb les condicions higièniques que la vida exigeix. Habitacions que, donada la situació d'apartament dels carrers de tràfec, conviden a estudiar durant totes les hores del dia. Els quartos de bany i dutxa també es troben separats un a un.

Des del segon pis es comunica

mal i altres Escoles Professionals. Forma una veritable llar per als estudiants, i tot respectant rigorosament la consciència, estableix una convivència entre estudiants i professors, que col·laboren a aquest objecte per mitjà de cursos, conferències, excursions, festes d'art i reunions, mirant sempre a la formació del proper ciutadà.

L'estudiant troba a la nostra casa un ambient encoratjador per als estudis i unes relacions socials escolides que constitueixen la seva família espiritual.

La vida dintre la Ciutat, on l'estudiant es troba sobtadament quant s'allunya de la llar per a començar els estudis, troba en la Residència el contrapès que ha de mantenir l'equilibri en aquest trànsit de la convivència familiar a la llibertat i responsabilitat plenes, en els quals la joventut ha de performar la seva responsabilitat i el seu esdevenidor.

—En quines normes s'inspira la Residència?

—En tres més principals. Són les següents—ha contestat el senyor Nogués:

1.—Manca de luxe; una modestia digna i escolida; l'estudiant no ha d'acostumar-se a res que no

sones que s'interessin per aquesta obra, tant amb llurs consells com l'ajut moral i material.

—Creu vostè, senyor Nogués, que la Residència pot fracassar?

—No. De cap de les maneres. Tarragona, donades les seves condicions geogràfiques, compta amb molts estudiants forans. Els nostres Centres docents, Institut, Escola Normal, Escoles Professionals, donen a Tarragona un contingent d'alumnes força crescut. Moltes noies i nois realitzaven els seus estudis allotjant-se als convents i edificis religiosos d'ensenyança. Avui sabem que tot això ha estat liquidat per la turbonada de la nostra revolució i que aquells alumnes han de continuar llurs estudis, per obrir-se pas en els camins de la vida. El problema d'allotjament, amb més bones condicions que abans, el tenen resolt. La Residència els obrirà les seves portes i vindran a formar un company més d'aquesta col·lectivitat juvenil lligada íntimament pels llaços de convivència i fraternitat.

Hem acabat la nostra conversa. Tot passejant pel claustre he dit a l'amable Director:

Senyor Nogués, els que per imperatius de la vida hem estat sempre uns trotamons i forçosament hem tractat amb moltíssimes dispenses, sabem el què representa aquesta obra magnífica. Quan recordem els nostres primers anys de sortida passen per la nostra imaginació, com una folia, totes les calamitats sofertes solament comparables amb les d'aquells estudiants de la novel·la de Garin. Dispeses sense cap convivència familiar, habitacions fosques i brutes amb galeries sense llum, pisos sense els més indispensables elements d'higienització corporal. Canvis i més canvis per anar a donar sempre els teus ossos en llocs semblants. I al recordar aquest món de calamitats viscudes, tenim que forçosament reconèixer tots l'importància grandiosa que per a nosaltres representa la creació d'aquesta Residència d'Estudiants, de la qual tot Tarragona en pot estar orgullosa.

Abans d'acomiarar-nos, el company Director ens prega que, des d'aquestes columnes, fem públic el seu pregon agraïment a totes les autoritats, tant Municipals com de la Generalitat, per l'ajut que li han prestat en tot moment i les facilitats donades a fi de poder realitzar aquesta gran obra cultural, orgull de la nostra ciutat.

J. FORNÉ FERRERES,

Tarragona, gener del 1937.

Escalinata que dona accés al primer, segon i tercer pis de la Residència.

amb el gabinet de Física, Química, Història Natural i Observatori meteorològic. Tot aquest estat de coses, juntament amb el Museu d'Antiguitats i les esmentades biblioteques fan de la Residència un establiment d'ensenyança en imillorables condicions.

Hem demanat per parlar amb el senyor Director d'aquest Centre. S'anomena Josep Nogués. Pertany al Professorat de l'Escola Normal de la nostra ciutat. És un senyor simpàtic. Molt complaent, ens ha rebut al seu despatx de la Direcció. Assabentat de l'objecte de la nostra visita i disposat a contestar-nos, li hem preguntat:

—Què és i què representa la Residència d'Estudiants?

—La Residència d'Estudiants és una institució de cultura complementària de l'Institut, Escola Nor-

pugui tenir en l'esdevenidor.

2.—Belleza en la simplicitat, en l'ordre dins la llibertat, és a dir: que cada resident visqui la vida col·lectiva sense que això li impedeixi de fer de la seva cambra quelcom que reflecteixi la seva personalitat.

3.—Col·laboració dels estudiants en les tasques de la Residència a fi de crear la unitat espiritual de la casa i sentir-se part de la gran obra que representa aquesta institució.

—Té algun contacte la Residència amb els familiars dels estudiants aquí allotjats?

—Sí. La Direcció de la Residència a més de relacionar-se amb llurs famílies, està sempre en contacte i comunicació amb les direccions dels Centres d'Ensenyament, així com també amb totes aquelles per-

Secció esportiva

GUIA DE L'ESPORTIU

Avui

A les deu del matí, sisena jornada del "III Campionat local de Basquet-Ball".

A la mateixa hora, partit de futbol entre l'Infantil del Casal i el F. C. Olímpic.

A les tres de la tarda, partit de futbol entre l'Amateur del Casal i "Penya Tennis Hocquet".

MANUEL PEDROL

Olls purs d'oliva

TARRAGONA